

Elna

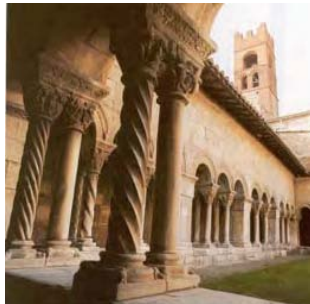
Dia de la Memòria

Remembrança de la Massacre del 1285

Diumenge, 26 de maig del 2013

- 7.00:** Sortida autocar de Plaça de la Universitat, davant de la Universitat.
- 11.00:** Missa cantada a la catedral d'Elna, oficiada per mossèn Andreu Oriol, en memòria de les víctimes de la Massacre del 1285 dintre la mateixa catedral.
Intervindrà la coral Santa Eulàlia d'Elna i la participació de la cantant Marina Rossell.
- 12.00:** Claustre de la catedral: Parlaments d'homenatge a càrrec de Terenci Vera Grau, regidor de l'Ajuntament d'Elna, responsable de la catalanitat i de les relacions transfrontereres, de Núria Bayó, presidenta de l'IPECC i de Daniela Grau, per la Comissió organitzadora.
- 12.30:** Jardí del claustre de la catedral: Ofrena floral davant la placa commemorativa dels fets del 25 de maig del 1285. (Crònica de Bernat Desclot).
- 13.00:** Dinar de germanor: catalans del nord i del sud de l'Albera.
- 15.45:** Visita a la Maternitat d'Elna. Exposició singular sobre la Creu Roja Suïssa. Amb la novetat que enguany s'han inaugurat les obres de restauració, i que la Maternitat d'Elna ha estat proclamada Monument Històric.
La cantant Marina Rossell interpretarà *Cançó de bressol*.
- 18.00:** Sortida de l'autocar cap a Barcelona.
- 21.00:** Arribada a Barcelona.

Import: Autocar i dinar: 48 €

Cal fer la inscripció prèvia al telèfon 93 213 76 48, o per email: ipecc@ipecc.cat
El pagament, de 48 € s'ha de fer efectiu a l'IPECC, a "la CAIXA" c/c 2100-1006-50-0200066059.

Organització i col·laboració:

Ajuntament d'Elna

Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (IPECC)

Professors: Daniela Grau Humbert, Joan Lluís Mas, Terenci Vera Grau, responsable a més de la catalanitat i dels afers transfronterers al municipi d'Elna.

Més informació i inscripcions:

INSTITUT DE PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CULTURA CATALANA

Hotel d'Entitats. Providència, 42. 08024 BARCELONA (Països Catalans)

Tel: 93 213 76 48 // e-mail: ipecc@ipecc.cat // Web: www.ipecc.cat

SETGE D'ELNA

El setge d'Elna, entre el 22 i el 25 de maig del 1285, fou un dels episodis més sagnants de la Croada per enviar Catalunya.

L'exèrcit croat sortí de Perpinyà el 13 de maig en direcció al Pirineu i trobà una forta oposició a Elna, que demanà socors a Pere el Gran, el qual envià a Ramon d'Urtx amb trenta cavallers, que marxaren en no obtenir un acord amb els vilatans.

La població del Rosselló, que s'havia congregat a la ciutat, lluità amb força contra els croats i, finalment, es refugiaren a la catedral de Santa Eulàlia, que fou cremada. Fou una matança per part de l'exèrcit croat que, a continuació cremà la vila.

L'exèrcit català impedia l'avanç pel Coll de Panissars, situat a les muntanyes del Pirineu. Un mes després d'estar concentrat al Rosselló, l'exèrcit de la Croada penetrà pel Coll de la Massana.

LA CATEDRAL D'ELNA

És un notable edifici romànic, de tres naus, amb tres absis i sense transsepte, dividit en trams per pilars i arcs torals. La volta de mig punt que cobreix la nau central és del s XIII, com també les de quart de cercle laterals. Els dos primers trams, amb pilars amb mitges columnes adossades, i bases i capitells preromànics, són de tradició carolíngia. Les sis capelles, gòtiques, de la banda oposada del claustre foren construïdes entre el 1320 i el 1448. La cripta fou terraplenada el 1724 en fer un altar major nou. La construcció del claustre es va fer en diverses etapes entre els segles XII i XIV.

LA MATERNITAT D'ELNA

La **Maternitat d'Elna** fou una institució humanitària dedicada a ajudar dones, sobretot exiliades. Fou fundada el novembre del 1939 per la suïssa Elisabeth Eidenbenz. Hi van néixer uns 600 nens, fills de refugiades de la Guerra Civil, internades en els camps propers a Elna.

La Maternitat d'Elna era també anomenada la **maternitat suïssa**, perquè que era obra d'una fundació humanitària Suïssa, de la secció del SCI (Servei Civil Internacional) anomenada Cartell d'Ajuda Suïssa als Nens de la Guerra Civil Espanyola. Deixà de funcionar l'any 1944 quan els nazis la tancaren durant l'ocupació de França. L'any 2004 l'edifici fou adquirit per l'ajuntament d'Elna, que el restaurà i té cura de la seva conservació.

Elisabeth Eidenbenz (1913-2011), infermera d'origen suís, va viatjar a Madrid el 1937 com a voluntària per ajudar a mares i nens durant la guerra civil. Després de la caiguda de la Segona República, els exiliats es van haver de refugiar en els camps francesos. Qualsevol dona embarassada corria el risc de perdre el fill o morir ella en el part. Per això Elisabeth va decidir convertir un palauet abandonat a Elna prop dels campes de refugiats de les platges del Rosselló (Argelers, Sant Cebrià, el Barcarès, Ribesaltes, etc.), en una llar de maternitat.

Al principi la maternitat es va mantenir gràcies a donacions voluntàries que arribaven d'Europa però, després del començament de la Segona Guerra Mundial, els fons van disminuir i van començar a arribar refugiats de França i la resta d'Europa. Principalment eren dones jueves que fugien de l'ocupació nazi. Per això, la maternitat es va veure obligada a haver d'associar-se amb la Creu Roja i acatar la política d'aquesta sobre neutralitat. Això li impedia acollir refugiats polítics sobretot jueus. Elisabeth va decidir falsejar la identitat de gran part d'ells amb la finalitat de burlar aquestes lleis, va ser detinguda en una ocasió. Va salvar aproximadament 400 nens espanyols i catalans i 200 jueus procedents d'Europa.

El 2006 la Generalitat de Catalunya concedí la Creu de Sant Jordi a Elisabeth Eidenbenz, per la seva obra humanitària.

La historiadora Assumpta Montellà va recuperar la història a *Els nens d'Elna. Bressol dels exiliats* (2005).

Defensem la unitat el català!

*Tots parlem la llengua de Jordi-Pere Cerdà!
de Salses a Guardamar,
de Fraga fins a Maó i l'Alguer!*

Antoni Cayrol (Jordi-Pere Cerdà)

Poeta, prosista i dramaturg.

Sallagosa, 1920 – Perpinyà, 2011

Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1995)